

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพที่สามารถนำไปสู่การพัฒนาประเทศชาติทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและวัฒนธรรมได้อย่างสมดุล เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกประเทศ ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นแนวทางที่สำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาพลเมืองของประเทศ และยังช่วยให้ประเทศชาติมีความเจริญรุ่งเรืองในทุก ๆ ด้าน จึงอาจกล่าวได้ว่าการจัดการศึกษาที่ดีจะส่งผลอย่างมากในการพัฒนาคนและสังคมประเทศชาติให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมโลก ซึ่งการพัฒนาทรัพยากรบุคคลถือเป็นหน่วยพื้นฐานที่สำคัญในการสร้างสรรค์และพัฒนาประเทศไปสู่ความเจริญก้าวหน้า สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560 : หน้า 119) ได้กล่าวถึงการศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐานสำหรับประชากรเป็นกลไกหลักสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ จึงเป็นหน้าที่ของรัฐในการเพิ่มโอกาสและความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาของผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ โดยการพัฒนาสถานศึกษาทุกแห่งให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เท่าเทียม และไพชुरย์ สิ้นลาร์ตัน (2560 : หน้า 29) ได้กล่าวถึงกระบวนการบริหารว่าเป็นกระบวนการเสริมเพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารในปัจจุบันจะมีงานเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากต้องบริหารเกี่ยวกับคน เงิน และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อให้โรงเรียนบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ Spare (2002 : p. 102) ที่กล่าวไว้ว่าการบริหารจัดการเป็นการดำเนินกิจกรรมทั้งหลายในองค์กรที่มีเป้าหมายไปสู่ความสำเร็จของหน่วยงานด้วยความมีประสิทธิภาพและบรรลุประสิทธิผลอย่างคุ้มค่าของการใช้ทรัพยากรในการดำเนินงาน ซึ่งเมื่อกล่าวถึงการบริหารจัดการศึกษา Bolam (1999 : p. 194) ได้ให้นิยามไว้ว่า การบริหารจัดการศึกษาเป็นบทบาทหน้าที่ในเชิงการบริหารที่ต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อสร้างการยอมรับตามแนวนโยบายที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลที่มีจุดมุ่งหมายสำคัญที่จะให้สถานศึกษามีอิสระและมีความเข้มแข็งในการบริหาร เพื่อให้การบริหารเป็นไปอย่างคล่องตัวสอดคล้องกับความแตกต่างและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง โดยจัดการศึกษาให้สนองต่อความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นและประเทศชาติโดยรวม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2556 : หน้า 4)

การบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สนองต่อความต้องการของประเทศและประชาชนที่มีประสิทธิภาพ คุณภาพ เป็นไปอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม จึงเป็นความจำเป็นที่แต่ละประเทศต่างคำนึงถึงและมุ่งมั่นเพื่อความสำเร็จและสานต่อการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาที่สูงขึ้นตามทิศทางการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีความอิสระ

คล่องตัวและมีประสิทธิภาพ ซึ่งในด้านการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้น กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายที่ให้สถานศึกษาได้จัดการศึกษาที่มีคุณภาพสำหรับเยาวชนทุกคนได้รับโอกาสทางการศึกษาเท่าเทียมกัน และให้มีความรู้ในหลาย ๆ ด้าน เพื่อให้เด็กมีกรอบคิด มีวิถีคิดที่กว้างขวาง มีจินตนาการพร้อมที่จะเผชิญกับโลกสมัยใหม่ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 2557 : หน้า 1-3) โดยโรงเรียนเป็นองค์กรสำคัญในการดำเนินงานพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพ มีความสามารถตามสมรรถนะที่สำคัญของผู้เรียนในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต การใช้เทคโนโลยี มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ มีมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตร (กระทรวงศึกษาธิการ 2551 : หน้า 5-8) จึงกล่าวได้ว่าสถานศึกษาหรือโรงเรียนเป็นสถาบันทางสังคมที่มีความสำคัญที่สุด ในอันที่จะทำหน้าที่สร้างและพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่ดีมีคุณภาพสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขด้วยการพึ่งตนเอง ซึ่งเป็นความคาดหวังของสังคมที่มีต่อโรงเรียน จึงเป็นผลให้โรงเรียนต้องมีกระบวนการบริหารจัดการ ที่ทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพสูงตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด และให้ได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพในทุกด้าน ดังนั้นโรงเรียนต้องจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีคุณภาพ สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เป็นที่ยอมรับและสามารถเป็นแบบอย่างในด้านคุณภาพ ซึ่งการจะจัดการศึกษาให้มีคุณภาพนั้นขึ้นอยู่กับรูปแบบที่ใช้ในการบริหารงานโดยเน้นเป้าหมายหลักคือ การพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน และหากนำรูปแบบในการบริหารงานมาใช้จนประสบผลสำเร็จแล้วก็จะเรียกได้ว่าเป็นการบริหารโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลถึงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นอย่างมาก

สภาพทางการบริหารงานในสถานศึกษาในปัจจุบันจำเป็นต้องพัฒนาองค์กรอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดคุณภาพของงานในการบริหารจัดการศึกษา ซึ่งหลักการบริหารจัดการสถานศึกษาจะมีแนวคิดทฤษฎีการบริหารที่หลากหลาย ที่สถานศึกษาสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและการปฏิรูปทางการศึกษา โดยการบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพนั้น แนวทางในการบริหารจัดการที่มุ่งให้เกิดการพัฒนางานในองค์กรที่สำคัญนั้น คือ แนวคิดการบริหารตามวงจรคุณภาพที่เป็นการพัฒนาคุณภาพและบริการของผลิตภัณฑ์ให้ดีขึ้น ในองค์กรมีคนที่มีการเรียนรู้ มุ่งมั่นและไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค และพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา อีกทั้งยังเข้าใจคุณภาพอย่างแท้จริง (อุทัย ดุลยเกษม 2552 : หน้า 1) แนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วมนั้นเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการทำงาน และทำให้ผู้ร่วมงานทุกคนเกิดความรู้สึกผูกพันกับงานและองค์กร ซึ่งจะเป็นประโยชน์ที่สำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วม และแนวคิดในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้น มุ่งเน้นการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปยังสถานศึกษาโดยตรง ให้สถานศึกษามีอำนาจและหน้าที่ ความรับผิดชอบ มีอิสระและความคล่องตัว

ในการตัดสินใจการบริหารจัดการเกี่ยวกับงานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคคล และงานบริหารทั่วไป เป็นไปตามหลักการกระจายอำนาจ การบริหารแบบมีส่วนร่วม และการบริหารจัดการที่ดี (เอมอร์ วิริยะขันติกุล 2553 : หน้า 6)

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 เป็นสถานศึกษาประเภทอยู่ประจำ จัดตั้งขึ้นเพื่อสงเคราะห์เด็กที่ขาดโอกาสทางการศึกษาและเด็กกำพร้าเนื่องจากบิดา มารดา เสียชีวิตด้วยโรคเอดส์ เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 30 ห้องเรียน รับนักเรียนในเขตพื้นที่บริการ อำเภอแม่เมาะ อำเภอฝาง อำเภอไชยปราการ และพื้นที่ใกล้เคียง ในปีการศึกษา 2562 (โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 2562 : หน้า 11-12) มีนักเรียน จำนวน 932 คน มีข้าราชการครูสายบริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครูที่ปฏิบัติการสอน จำนวน 26 คน บุคลากรอื่นๆ จำนวน 20 คน รวมมีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งสิ้น จำนวน 86 คน ซึ่งข้อมูลพื้นฐานนี้ย่อมมีปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่มากพอสมควร เนื่องจากปริมาณงานของโรงเรียนขนาดใหญ่ มีข้อบ่งชี้ความรับผิดชอบในหน้าที่หลากหลาย อีกทั้งยังเป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาให้นักเรียนในกลุ่มเป้าหมายผู้ด้อยโอกาส สนองนโยบายการขยายโอกาสทางการศึกษา มุ่งในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ให้ได้รับการพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะวิชาชีพที่เหมาะสมและยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน ดังนั้นบุคลากรที่มีอยู่นอกจากจะต้องรับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนซึ่งเป็นหน้าที่หลักแล้ว ยังต้องรับผิดชอบงานพิเศษต่าง ๆ เช่น การเป็นครูประจำหอนอน การพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนประจำ การพัฒนางานอาชีพนักเรียน งานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และงานนโยบายอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัด และจากมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ซึ่งถ้าขาดการบริหารจัดการที่ดีจะทำให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่ใช้เวลามากเกินไปในงานพิเศษ ซึ่งย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอนทำให้ผลผลิตที่สำคัญที่สุด คือ นักเรียนมีคุณภาพต่ำไม่เป็นไปตามคุณภาพมาตรฐานการศึกษาในที่สุด หากมีการพัฒนารูปแบบในเชิงการบริหารจัดการศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบทและส่งผลกระทบต่อคุณภาพในการจัดการศึกษาแล้ว จะทำให้ผู้บริหารและครูผู้ปฏิบัติงานได้ทำงานตามแบบแผนที่ควรจะเป็นอย่างมีทิศทาง อีกทั้งยังมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพในการบริหารจัดการ จุดเน้น และแนวนโยบายของสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด และส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการศึกษาในภาพรวมต่อไป

แนวคิดในการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาที่มีประสิทธิผล และหลักการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายและข้อบ่งชี้การดำเนินงานภารกิจหลักของสถานศึกษา สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา อาทิเช่น แนวคิดการบริหารตามวงจรคุณภาพ PDCA ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนคือ การวางแผน การปฏิบัติ การตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไข (Mycoted 2019 : unpagged; สุธาสิณี โปธิจันทร์ 2562 : ไม่ปรากฏเลขหน้า;

วันทนา สมภักดี (2552 : หน้า 112) แนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Cohen and Uphoff 1980 : p. 213 - 235) แนวคิดหน้าที่การบริหารประกอบด้วย 1) การวางแผน (Planning) 2) การจัดองค์กร (Organizing) 3) การนำ (Leading) 4) การควบคุม (Controlling) (Robbins and Stuart-Kotze 1990 : p. 22-23; Bartol and Martin 1991 : p. 6-9; Stoner and Freeman 1992 : p. 8-9; Robbins and Mukerji 1994 : p. 7-8; Gibson and others 1997 : p. 15-17; Bateman and Snell 1999 : p. 6-8) แนวคิดในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ที่สรุปได้ 4 หลักการ คือ 1) หลักการกระจายอำนาจ 2) หลักการบริหารจัดการตนเอง 3) หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม และ 4) หลักการความรับผิดชอบต่อตรวจสอบได้ (ชญาณี ภัทรวารินทร์ 2556 : หน้า 63; วิภาดา ทองรอด 2555 : หน้า 16; อีระ รุญเจริญ 2550 : หน้า 59) และมีประยุกต์ใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) ในการพัฒนางานในสถานศึกษา ซึ่งเป็นการพัฒนากระบวนการที่เน้นการปฏิบัติแบบมีส่วนร่วม โดยร่วมกันคิด ร่วมกันแก้ปัญหา และใช้รูปแบบที่พัฒนานำสู่การปฏิบัติ มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะสามารถพัฒนารูปแบบบริหารจัดการศึกษาที่มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ โดยการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของรูปแบบการบริหารจัดการศึกษา

จากแนวคิดของ Lewin (1974 : p. 15) ได้กล่าวถึงการวิจัยปฏิบัติการว่าเป็นการนำเอาทฤษฎีและการปฏิบัติมาดำเนินคู่กันไปอย่างอาศัยประโยชน์ซึ่งกันและกัน ซึ่งทำให้เกิดกระบวนการทัศนใหม่ของการวิจัยและการปฏิบัติในการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาผลการปฏิบัติงาน และประวัติ เอรารวรรณ์ (2551 : หน้า 103) กล่าวว่า การวิจัยปฏิบัติการเป็นกระบวนการศึกษาค้นคว้าร่วมกันอย่างเป็นระบบของกลุ่มผู้ปฏิบัติงาน เพื่อทำความเข้าใจต่อปัญหาหรือข้อสงสัยที่กำลังเผชิญอยู่ และให้ได้แนวทางการปฏิบัติหรือวิธีการแก้ไขปรับปรุงที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในการปฏิบัติงาน ในบริบทของโรงเรียนนั้น การวิจัยที่เกิดขึ้นในโรงเรียนและชั้นเรียน เมื่อครูพยายามปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเอง อาศัยกระบวนการสะท้อนตนเอง การหาข้อสรุปเพื่อแก้ปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ รวมทั้งการใช้ความเข้าใจและมโนทัศน์ของตนเองมากกว่าของผู้เชี่ยวชาญ การวิจัยปฏิบัติการจึงเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานและผู้ที่เกี่ยวข้องได้เพิ่มพูนความสามารถ หรือควบคุมสภาพการณ์ที่เป็นอยู่ด้วยตนเอง สอดคล้องกับแนวคิดของรัตนะ บัวสนธ์ (2558 : หน้า 21) ที่กล่าวว่ากระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม นั้น มุ่งแก้ไขปัญหาหรือพัฒนางานของหน่วยงาน องค์กร หรือชุมชนตามแนวทางที่บุคคลหลายฝ่ายซึ่งเกี่ยวข้องเข้ามาร่วมกิจกรรมทุกขั้นตอน นับตั้งแต่ขั้นตอนเริ่มแรกจนถึงขั้นตอนสุดท้ายของการวิจัย จึงกล่าวได้ว่าการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมสามารถหยั่งรากลึกกลงไปถึงประสบการณ์ทางสังคมอย่างเป็นรูปธรรม โดยการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมจะทำให้สามารถ

กำหนดกลุ่มเป้าหมายได้ตรงตามความต้องการที่จะแก้ปัญหา นั้น สามารถให้แนวทางแก่คนในพื้นที่ว่าอะไรคือสิ่งที่จำเป็นหรือเป็นความต้องการเกี่ยวกับปัญหาของเขา และชี้ให้เห็นจุดบกพร่องเกี่ยวกับปัญหาของเขาเอง

จากสภาพปัญหาและเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารสถานศึกษา ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนางานในสถานศึกษาทั้งในมิติของสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็น แนวทางการพัฒนางานสถานศึกษาโดยใช้การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม จึงได้หาแนวทางแก้ปัญหาและพัฒนารูปแบบในเชิงการบริหารจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และเพิ่มประสิทธิผลในการบริหารงานในสถานศึกษาตามขั้นตอนของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 เพื่อให้เกิดการพัฒนาบุคลากรและพัฒนาประสิทธิผลในการบริหารจัดการศึกษาให้สูงขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์หลัก

เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30

วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อศึกษาสภาพ ความต้องการและแนวทางการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30
2. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30
4. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 ในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการศึกษาในระดับสถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ได้รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบท สภาพปัญหา ความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาเห็นเป้าหมายและขั้นตอนการทำงานที่ชัดเจน ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน
2. ได้ทราบถึงผลการนำวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มาใช้ในการบริหารจัดการศึกษาภายในสถานศึกษา ที่จะเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น
3. เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารโรงเรียน หน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำไปบริหารจัดการศึกษาในระดับสถานศึกษาให้มีคุณภาพ และเป็นแนวทางสำหรับการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสถานศึกษาในประเด็นอื่น ๆ ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยเป็น 4 ขั้นตอน รายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพ ความต้องการและแนวทางการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1.1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30

1. แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูล คือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นกรอบและแนวคิดเบื้องต้นในการวิจัย โดยการศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและสาระที่สำคัญที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ 1) แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา 2) หลักการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและมาตรฐานการศึกษา 3) แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ 4) แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม 5) บริบทโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 6) แนวคิดเครือข่ายความร่วมมือ 7) เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ตัวแปรที่ศึกษา

แนวทางการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30

ขั้นที่ 1.2 การศึกษาสภาพและความต้องการในการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30

ขั้นที่ 1.2.1 การศึกษาสภาพการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 โดยการสังเกตสภาพการบริหารจัดการศึกษา

1. แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการสังเกตสภาพการบริหารจัดการศึกษา โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 คือ ครูผู้สอน จำนวน 15 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 30 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 50 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. ตัวแปรที่ศึกษา

สภาพการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30

ขั้นที่ 1.2.2 การศึกษาความต้องการในการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30

1. แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการสอบถามความต้องการในการบริหารจัดการศึกษา โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครูผู้สอน จำนวน 56 คน นักเรียน จำนวน 242 คน บุคลากรทางการศึกษา จำนวน 19 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 242 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน รวมทั้งสิ้น 573 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การคำนวณจากสูตรของเครจซี่และมอร์แกน (สุวิมล ติรกานันท์, 2557 : หน้า 179) เมื่อกำหนดความคลาดเคลื่อนที่ระดับ 0.05

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ความต้องการในการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30

ขั้นที่ 1.3 การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30

1. แหล่งข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์ในการจัดการศึกษา ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 9 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

แนวทางการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30

การสร้างรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 แบ่งเป็น 2 ชั้นย่อย ดังนี้

ขั้นที่ 2.1 การยกร่างรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 แบ่งเป็น 3 ชั้นย่อย ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพและความต้องการในการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 และนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์แนวทางการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 มาจัดทำยกร่างรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 ประกอบด้วย 1) ปัจจัยการบริหารสู่ความสำเร็จ 2) กระบวนการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม 3) ผลการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการศึกษา

2. ผู้วิจัยนำยกร่างรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 ที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความเหมาะสมและการใช้ภาษา

3. ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญไปดำเนินการปรับปรุงแก้ไข จัดทำร่างรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30

ขั้นที่ 2.2 การตรวจสอบยกร่างรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30

ตรวจสอบยกร่างรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 ด้านความเหมาะสม ด้วยการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน

1. แหล่งข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศึกษา โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) จำนวน 9 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30

ขั้นที่ 3.1 การสังเกตการทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30

แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูล คือ ครูผู้สอน จำนวน 15 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 30 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 50 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ขั้นที่ 3.2 การสัมภาษณ์การทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30

แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูล คือ ครูผู้สอน จำนวน 10 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 5 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 20 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ขั้นที่ 3.3 การประเมินความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30

แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครูผู้สอน จำนวน 56 คน นักเรียน จำนวน 242 คน บุคลากรทางการศึกษา จำนวน 19 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 242 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน รวมทั้งสิ้น 573 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การคำนวณจากสูตรของเครจซี่และมอร์แกน (สุวิมล ติรกานันท์, 2557 : หน้า 179) เมื่อกำหนดความคลาดเคลื่อนที่ระดับ 0.05

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 มีดังนี้

การประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 เป็นการประเมินโดยประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินกลยุทธ์ของ สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์ (2551 : หน้า 198 - 200) ในด้านความเป็นไปได้ (Feasibility) และด้านความมีประโยชน์ (Utility)

1. แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครูผู้สอน จำนวน 56 คน นักเรียน จำนวน 242 คน บุคลากรทางการศึกษาอื่น จำนวน 19 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 242 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน รวมทั้งสิ้น 573 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การคำนวณจากสูตรของเครจซีและมอร์แกน (สุวิมล ติรภานันท์, 2557 : หน้า 179) เมื่อกำหนดความคลาดเคลื่อนที่ระดับ 0.05 โดยใช้สูตร ดังนี้

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ความเป็นไปได้และความมีประโยชน์ของรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30

ระยะเวลาในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ทำการปฏิบัติการในวันที่ 16 พฤษภาคม 2562 - 31 มีนาคม 2563 ปีการศึกษา 2562 ดังนี้

วงรอบที่ 1 เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่าง 16 พฤษภาคม 2562 ถึง 30 กันยายน 2562

วงรอบที่ 2 เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่าง 1 พฤศจิกายน 2562 ถึง 31 มีนาคม 2563

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **การบริหารจัดการศึกษา** หมายถึง ภารกิจที่ผู้บริหารต้องสร้างความร่วมมือจากบุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานตามกระบวนการในการจัดการศึกษา เพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยใช้ทรัพยากรการศึกษาให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาผู้เรียน ครูผู้สอน และสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

2. **แนวทางการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม** หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ที่ได้จากการศึกษาสภาพการวิเคราะห์ความต้องการในการบริหารจัดการศึกษา และการสัมภาษณ์แนวทางการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมผู้ทรงคุณวุฒิ

3. **ความต้องการในการบริหารจัดการศึกษา** หมายถึง สิ่งที่อยู่อำนาจการสถานศึกษา ครูผู้สอน นักเรียน บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความต้องการให้การบริหารจัดการศึกษาประสบความสำเร็จ

4. **รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม** หมายถึง โครงสร้างความสัมพันธ์ขององค์ประกอบเพื่อการบริหารจัดการศึกษาให้ประสบความสำเร็จ ประกอบไปด้วย

4.1 ปัจจัยการบริหารสู่ความสำเร็จ หมายถึง ปัจจัยที่ทำให้การบริหารจัดการศึกษาสู่ความสำเร็จ ประกอบด้วย

4.1.1 ภารกิจความร่วมมือ หมายถึง ภารกิจทางการบริหารการศึกษา ตามกรอบกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 ประกอบด้วย

1) **ด้านวิชาการ** หมายถึง การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาด้านวิชาการ จำนวน 17 เรื่อง ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550

2) **ด้านงบประมาณ** หมายถึง การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาด้านงบประมาณ จำนวน 22 เรื่อง ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550

3) **ด้านการบริหารงานบุคคล** หมายถึง การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาด้านการบริหารงานบุคคล จำนวน 20 เรื่อง ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550

4) **ด้านการบริหารทั่วไป** หมายถึง การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาด้านการบริหารทั่วไป จำนวน 22 เรื่อง ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550

4.1.2 องค์กรบุคคลความร่วมมือ หมายถึง องค์กรบุคคลเข้าร่วมรับผิดชอบร่วมกำหนดนโยบาย ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ภายใต้ภารกิจงานด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารทั่วไป เพื่อให้การบริหารจัดการศึกษามีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย

1) **ผู้บริหารสถานศึกษา** หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 ปีการศึกษา 2562

2) **ครูผู้สอน** หมายถึง ข้าราชการครูและพนักงานราชการ ที่ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 ปีการศึกษา 2562

3) **นักเรียน** หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 ปีการศึกษา 2562

4) **บุคลากรสนับสนุน** หมายถึง พี่เลี้ยงเด็กพิการ ลูกจ้างประจำ ที่ปฏิบัติหน้าที่สนับสนุนการจัดการศึกษา โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 ปีการศึกษา 2562

5) **ผู้ปกครองนักเรียน** หมายถึง ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 ปีการศึกษา 2562

6) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 ปีการศึกษา 2562

4.1.3 กระบวนการบริหารความร่วมมือ หมายถึง ขั้นตอนการบริหารความร่วมมือในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 ประกอบด้วย

1) การวางแผน (Planning) หมายถึง การกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาด้วยการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จอย่างชัดเจน โดยการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของสถานศึกษา การกำหนดนโยบายสู่แผนปฏิบัติการประจำปี การกำหนดกลยุทธ์หรือการกำหนดแนวทางปฏิบัติสู่ความสำเร็จ และการใช้งบประมาณ การจัดสรรทรัพยากรให้เกิดประสิทธิภาพ

2) การจัดองค์กร (Organizing) หมายถึง การจัดโครงสร้างภายในสถานศึกษาด้วยการจัดโครงสร้างของงานอย่างชัดเจน จัดคนให้เหมาะสมกับงานตามความรู้ ความสามารถและความถนัดของแต่ละบุคคล กำหนดภาระหน้าที่ความรับผิดชอบของงานแต่ละงานอย่างชัดเจน มีแผนปฏิบัติงานที่เป็นระบบมีขั้นตอนที่ไม่ซ้ำซ้อน การกำหนดสายบังคับบัญชาที่เหมาะสมชัดเจน ไม่ก้าวก่ายกันหรือทับซ้อนกัน

3) การนำ (Leading) หมายถึง การนิเทศ กำกับ ติดตามผู้ใต้บังคับบัญชาเพื่อนำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสู่การปฏิบัติ การพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพในการทำงานสูงช่วยให้งานบรรลุความสำเร็จ การเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานให้กับบุคลากรในสถานศึกษา การให้คำแนะนำ การให้คำปรึกษาแก่บุคลากรให้สามารถทำงานได้ตามมาตรฐาน การปฏิบัติงาน การให้รางวัล การยกย่อง สร้างแรงจูงใจให้บุคลากรทำงานเต็มที่เพื่อความสำเร็จตามเป้าหมาย

4) การควบคุม (Controlling) หมายถึง การตรวจสอบ กำกับ ติดตามการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ การกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานหรือระเบียบกฎเกณฑ์เป็นการสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของบุคลากรในสถานศึกษา การเปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับมาตรฐานการปฏิบัติงาน การรายงานผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ การปรับปรุงแก้ไข ทบทวนและปรับวิธีการควบคุมเมื่อสถานการณ์เปลี่ยนแปลง

4.2 กระบวนการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 ด้วยการนำวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมมาใช้ในกระบวนการบริหารจัดการศึกษา ประกอบด้วย

4.2.1 การวางแผน (Planning) หมายถึง การศึกษา สสำรวจ วิเคราะห์สภาพการปฏิบัติงานหรือการระบุปัญหา ศึกษาปัญหา การรวบรวมข้อมูลประกอบการวางแผนจากการสัมภาษณ์ การตรวจสอบและวิเคราะห์เอกสาร กระบวนการกลุ่ม การวางแผนการดำเนินงานร่วมกัน

เพื่อพัฒนาหรือแก้ปัญหาาร่วมกันกำหนดแผนการดำเนินงานที่ประกอบด้วยจุดประสงค์ของแผน ขั้นตอนวิธีการ เครื่องมือและวิธีการประเมินผลความก้าวหน้าหรือความสำเร็จ

4.2.2 การปฏิบัติตามแผน (Action) หมายถึง การกำหนดทีมงานจัดทำแผนปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาหรือแก้ปัญหาด้วยการจัดทำโครงการ การกำหนดผู้รับผิดชอบโครงการและระยะเวลา ดำเนินโครงการ การนำแผนที่จัดทำขึ้นไปปฏิบัติในสภาพการณ์ทำงานที่ประสบปัญหาอยู่หรือปัญหาที่ประสบเฉพาะหน้า การรวบรวมข้อมูลการปฏิบัติอย่างละเอียดรอบคอบ

4.2.3 การสังเกตการณ์ (Observation) หมายถึง การสังเกตผลการปฏิบัติด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างและภายหลังการดำเนินงานตามแผน การประเมินผลการปฏิบัติงาน ด้านความถูกต้อง และครบถ้วนของข้อมูลด้วยการรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพ การประเมินผลการปฏิบัติงานตามขั้นตอนปฏิบัติการ

4.2.4 การสะท้อนกลับ (Reflection) หมายถึง การสะท้อนผลการปฏิบัติงานและการสรุปบทเรียนของนักวิจัยและผู้เกี่ยวข้อง การค้นพบจุดเด่นจุดด้อยที่ต้องพัฒนาหรือแก้ไข การนำผลการปฏิบัติงาน การสรุปบทเรียน การค้นพบต่างๆ ไปวางแผนและดำเนินการในวงรอบใหม่ตั้งแต่ขั้นที่เตรียมการ การเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนสะท้อนกลับใช้แบบประเมินผลการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม หรือเทคนิคการระดมสมอง

4.3 ผลการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการศึกษา หมายถึง ผลที่เกิดจากบริหารจัดการ การศึกษาด้วยรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียน ราชประชาคุณเคราะห์ 30 ประกอบด้วย

4.3.1 คุณภาพนักเรียน หมายถึง นักเรียนมีความจงรักภักดีและเทิดทูนสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มีทักษะการดำรงชีวิต ทักษะอาชีพพื้นฐานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทักษะกระบวนการคิดและแก้ปัญหา มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตอาสา ใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ สร้างงาน สร้างอาชีพ สามารถนำเสนอผลงานได้อย่าง สร้างสรรค์ และนักเรียนได้รับรางวัลหรือมีผลงานดีเด่นด้านวิชาการหรือผลการแข่งขันทักษะทาง วิชาการ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความเป็นเลิศด้านกรีฑา

4.3.2 คุณภาพครูผู้สอน หมายถึง ครูผู้สอนมีจรรยาบรรณตามมาตรฐานวิชาชีพครู มีทักษะวิชาชีพ และกระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีที่ ทันสมัย และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ และครูผู้สอนได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติและได้รับรางวัลดีเด่น ในระดับต่าง ๆ

4.3.3 คุณภาพสถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาเป็นสถานศึกษาที่มีคุณภาพ มีสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ผู้ปกครองและชุมชนให้การยอมรับ และมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และสถานศึกษาได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติได้รับรางวัลดีเด่นในระดับ ต่าง ๆ

5. การประเมินความพึงพอใจ หมายถึง ความพึงพอใจที่มีต่อการนำรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

6. การประเมินรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 หมายถึง การตัดสินคุณภาพของรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 ในด้านความเหมาะสมด้านความเป็นไปได้ และด้านความมีประโยชน์ ดังนี้

6.1 ด้านความเหมาะสม (Propriety) หมายถึง ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิจากสารสนเทศนากลุ่มที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นว่ามีความสัมพันธ์สอดคล้องและถูกต้องตามหลักวิชาการสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน

6.2 ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility) หมายถึง ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อการนำรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 ไปใช้ว่ามีความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้

6.3 ด้านความมีประโยชน์ (Utility) หมายถึง ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อการนำรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 ไปใช้ว่ามีประโยชน์ต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ที่มีความเหมาะสมและเป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษา ในการกำหนดนโยบายการบริหารจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย

2. สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถนำไปปรับและประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาเพื่อให้การบริหารจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ